

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Чернігівського національного
педагогічного університету
імені Т.Г.Шевченка
протокол № 3
від «25» жовтня 2017 року

Голова вченої ради ЧНПУ
Ректор ЧНПУ

М.О.Носко

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА БАКАЛАВРА

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
РІВЕНЬ ОСВІТИ**

**03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
033 ФІЛОСОФІЯ
ШОСТИЙ ВИЩА**

Освітньо-професійна програма

С	Складові професійної компетентності
1	Базові загальні знання. Володіти базовими загальними знаннями з філософії.
2	Володіння проблематикою основних філософських дисциплін.
3	Знання основних етапів розвитку світової філософської думки та поглядів видатних філософів кожного з основних етапів розвитку філософії
4	Створювати та інтерпретувати нові філософські знання.
5	Бути обізнаним та обговорювати поточний стан філософських досліджень.
6	Використовувати філософську термінологію в усній та письмовій формах рідною чи іноземною мовою.
7	Менеджмент інформації з філософських наук. Здатність аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел для розгляду відповідних проблем у сфері філософії.
8	Індивідуальне дослідження філософських проблем.
9	Аргументувати та захищати власну позицію з ключових проблем сучасної філософії.
10	Викладацькі здатності. Компетентність навчати студентів бакалаврського рівня на лекційних та семінарських заняттях.
11	Здатність до поглибленого логічного аналізу міркувань, викладених в усній та письмовій формах.
12	Розв'язання проблем. Здатність розв'язувати широке коло проблем і задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання методів, засвоєних з програми філософії.
13	Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові сфери, використовуючи здобуті філософські знання.
Д	Результати навчання
1	Здатність вільно оперувати основними філософськими поняттями та категоріями
2	Поглиблені знання основних етапів розвитку світової філософської думки та поглядів їх представників
3	Знання актуальних проблем сучасної філософії та варіантів їх вирішення
4	Вміння ідентифікувати філософські ідеї у промовах, текстах, дебатах
5	Знання філософських вчень основних релігій світу
6	Вміння налагоджувати діалог з представниками різних релігійних та філософських вчень
7	Вміння продемонструвати значення традиційних філософських вчень для розв'язання актуальних соціокультурних, політичних, особистих проблем
8	Вміння робити огляд та пошук інформації в спеціалізованій філософській літературі, використовуючи різноманітні ресурси: книги, журнали, он-лайн ресурси
9	Здатність здійснити наукове дослідження з філософії (бакалаврського рівня) та представити його аудиторії
10	Вміння писати філософські тексти публіцистичного характеру
11	Вміння навчати філософії
12	Здатність презентувати філософські ідеї широкому загалу
13	Вміння вільно дискутувати на філософські теми
14	Вміння правильно провадити аргументативний процес
15	Здатність оцінити міркування на предмет відповідності вимогам логіки
16	Вміння виявляти логічні помилки в міркуваннях
17	Знання основних етичних вчень та вміння обґрунтовувати на їх основі моральний вимір людських вчинків
18	Вміння оцінювати поведінку на предмет відповідності етичним критеріям
Е	Перелік навчальних дисциплін та їх аноматії **

Перший рік Обов'язкові дисципліни		Кредити ЄКТС	Семестр
O1	Історія України	9	1
O2	Історія української культури	3	2
O3	Міфологія та філософія Стародавнього світу	6	1
O4	Антична філософія	6	2
O5	Онтологія	6	2
O6	Вступ до спеціальності	3	1
O7	Вступ до філософії	3	1
O8	Вступ до релігієзнавства	3	1
O9	Педагогіка та педагогічна майстерність	3	1
Вибіркові			
V1	Сучасні інформаційні технології (за професійним спрямуванням)	3	1
V2	Політологія	3	2
V3	Історія релігій	3	2
V4	Латинська мова	3	2
V5	Фізичне виховання (факультатив)		1-4
V6	Практикум із філософської пропедевтики	3	2
V7	Іноземна мова (перша)	6	1-2
Другий рік Обов'язкові дисципліни			
O10	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	3
O11	Філософія Середніх віків та доби Відродження	3	3
O12	Філософія Нового часу та Просвітництва	6	4
O13	Діалектика та метафізика	3	3
O14	Етика та історія етичних вчень	3	3
O15	Естетика	3	4
O16	Класична логіка	3	3
O17	Некласична логіка	3	4
O18	Загальна та соціальна психологія	6	3-4
Вибіркові			
V8	Фізичне виховання (факультатив)		1-4
V9	Філософські проблеми сучасного природознавства /Теоретичні основи свободи совісті	3	3
V10	Філософські основи риторики/ Соціологія вільного часу та дозвілля	3	4
V11	Методика підготовки інтерв'юера/Соціологія особистості	3	3
V12	Практична етика/Соціологія сім'ї	6	4
V13	Іноземна мова (англійська)	6	3-4
Третій рік Обов'язкові дисципліни			
O19	Німецька класична філософія	3	5
O20	Слов'янська філософія	3	6
O21	Зарубіжна філософія XIX-XX ст.	3	6
O22	Історія української філософії	3	5
O23	Гносеологія та епістемологія	3	5
O24	Соціальна філософія	6	6
O25	Методика викладання курсу "Людина і світ" та основ філософських знань у загальноосвітніх навчальних закладах	3	5
O26	Методика викладання курсу "Основи етики та християнської"	3	5

	моралі" у загальноосвітніх навчальних закладах		
O27	Методологія та методика соціологічних досліджень	3	6
Вибіркові		3	5
V14	Релігієзнавство/Соціологія управління/Філософія творчості/Філософія психології	3	5
V15	Цінності європейської цивілізації/Сучасна політична історія/Правознавство/Екологія/ Методика проведення дебатів	3	6
V16	Соціологія молоді/ Соціальна та комунікативна етика	6	5
V17	Біоетика/Етика бізнесу	6	6
Четвертий рік			
Обов'язкові дисципліни			
O28	Філософська антропологія	3	8
O29	Феноменологія і герменевтика	3	8
O30	Філософія права	3	8
O31	Філософія історії	3	7
O32	Аксіологія	3	7
O33	Філософія релігії	3	7
Вибіркові			
V18	Економіка/Основи менеджменту та маркетингу/Філософія мистецтва/Етика ділового спілкування	3	7
V19	Професійна етика/Соціологія політики	3	7
V20	Релігійна філософія/ Соціологія релігії	3	7
V21	Праксеологія/ Соціологія масових комунікацій	3	7
V22	Порівняльна етика/ PR та реклама	3	7
V23	Філософія техніки/ Соціологічні аспекти маркетингу	6	8
V24	Еристика/ Теорія прийняття моральних рішень	3	8
V25	Етична експертиза сучасних моральних дилем/ Соціологія суспільних рухів і громадянського суспільства	3	8
F	Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) результатами навчання (компетентностями)		
	Матриця зв'язків подається в окремій таблиці (таблиця 1)		
G	Форми організації та технології навчання		
	- організаційні форми: колективне та інтегративне навчання тощо - технології навчання: пасивні (пояснювально-ілюстративні);активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні саморозвиваючі, позиційне та контекстне навчання, технологія співпраці) тощо.		
H	Форми та методи оцінювання результатів навчання		

	<p>- <i>види контролю</i>: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Система методів оцінювання складається із трьох видів контролю: поточного та підсумкового.</p> <p>Поточний контроль включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування – така форма контролю дозволяє перевірити підготовку студентів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі; - творчі завдання – проводиться з метою формування вмінь і навичок у студентів системного та сутнісного мислення, формування сучасного наукового стилю мислення, вміння приймати відповідальні, істинні, гуманні та ефективні рішення; - самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати творчо та самостійно; - індивідуальна науково-дослідна робота студентів (презентації дослідних робіт, звіти про практику, письмові есе, контрольні роботи, курсові роботи) – проводиться протягом семестру з метою отримання практичних навиків та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження. <p>Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/ заліку (за сумою накопичених протягом вивчення дисципліни балів), який спрямований на перевірку знань студентів.</p> <p>Протягом вивчення дисциплін студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематично відвідувати заняття; - вести конспекти лекцій і семінарських занять; - приймати активну участь в роботі на семінарських заняттях; - виконувати тестові завдання; - виконувати індивідуальні семестрові завдання. <p><i>форми контролю</i>: усне та письмове опитування, тестовий контроль, захист індивідуальних робіт, доповіді на семінарських заняттях, есе, підсумкова атестація - державний іспит зі спеціальності та захист бакалаврської роботи.</p> <p><i>оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється</i> за чотирибальною шкалою - ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно з можливістю повторного складання", "незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни") і вербальною - ("зараховано", "не зараховано з можливістю повторного складання" та "не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни").</p>
	Рекомендований блок
I	<i>Вимоги до вступу та продовження навчання</i>
	<ul style="list-style-type: none"> - сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти (ЗНО) : 1) українська мова і література; 2) історія України; 3) математика або іноземна мова (англійська, німецька, французька, іспанська) - заява на ім'я ректора університету; - атестат про середню освіту; - медична довідка форма 086-У;
	<p><i>Вимоги до вступників:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - бажання пізнати самого себе, суспільство та природу; - прагнення змінювати і вдосконалювати себе та суспільство на краще; - бажання системно, логічно і творчо мислити; - бажання аналізувати сутнісний зміст суспільно-політичних, аксіологічних, морально-етичних, правових, економічних, релігійних, національних процесів; - цікавість до загадкових феноменів природного, суспільного, духовного та людського буття;

	<ul style="list-style-type: none"> - бажання зрозуміти причини й механізми розвитку існуючих явищ; - інтерес до законів і закономірностей природних та суспільних явищ; - бажання створювати філософські тексти та гуманні соціальні проекти; - готовність здійснювати системні наукові дослідження; - бажання розвивати власну творчу особистість та активну й солідарну громадянську позицію.
J	<i>Підтримка студентів (система тьюторства, гранти тощо)</i>
	Система кураторства академічних груп, програми обміну та академічної мобільності студентів, навчання у Польщі за програмою подвійних дипломів.
K	<i>Соціально-економічне та інформаційно-технологічне забезпечення освітнього процесу</i>
	Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій
	Підтримка студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги
	Інформаційний пакет спеціальності
	Бібліотека: <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів та баз даних; - інформаційне забезпечення студентів, які працюють над проектами та дипломами; - консультування працівниками бібліотеки; - використання бібліотечних фондів.
	Навчальні ресурси: <ul style="list-style-type: none"> - позики книг, доступ до онлайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека; - продовження терміну позики та бронювання книг онлайн; - доступ до електронних журналів; - доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; - доступ до електронного навчального середовища Moodle; - технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу
	Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних програм
	Персональне консультування
L	<i>Працевлаштування та продовження освіти</i>
1	Працевлаштування <ul style="list-style-type: none"> - викладач вищого навчального закладу (асистент); - науковий співробітник (молодший науковий співробітник); - викладач філософських та релігієзнавчих дисциплін у спеціальних та середніх навчальних закладах; - оглядач та аналітик суспільно-політичних процесів; - експерт із суспільно-політичних питань (у партіях та інших громадських організаціях); - радник парламентських комітетів та посадових осіб державного рівня; - професіонал у сфері управління проектами і програмами; - ведучий суспільно-політичних програм у ЗМІ, блогів, сайтів; - спеціаліст-консультант з релігійних відносин; - експерт з етичних та морально-правових питань; - експерт з естетики у рекламній продукції;

		- консультант з піар-технологій; - спеціаліст з копірайтингу сутнісного та системного змісту.
2	Продовження освіти	Навчання за програмами: 7 рівня НРК, другого циклу FQ-EHEA та 7 рівня EQF LLL
M	Механізм внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	

Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів.

- анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін;
- щорічні звіти з моніторингу (включаючи огляди навчальних досягнень студентів);
- періодичне оновлення освітньої програми;
- програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу;
- щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу;
- періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;
- постійний моніторинг прогресу студентів;
- перевірка процесу проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями;
- повторне оцінювання щонайменше 75 % робіт;
- моніторинг статистики працевлаштування випускників.

Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання.

Комісія науково-методичної ради інституту з питань якості освітнього процесу;
Постійна комісія Вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти;
Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Забезпечення зворотного зв'язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду

- відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками;
- оцінювання якості викладання навчальних дисциплін студентами;
- вихідне анкетування щодо якості програми;
- неформальні зустрічі та соціальні контакти зі студентами;
- участь студентів у проектуванні змісту освітніх програм.

Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу

- використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі;
- стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами;
- система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу;
- участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозиумах;
- висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових міжнародних наукометричних виданнях;
- навчання в аспірантурі та докторантурі;
- відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам;

- встановлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів;
- наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів.

Індикатори якості освітньої програми

- показник відсіву (відрахування) студентів за період навчання за програмою;
- відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми;
- рівень сформованості професійних компетенцій і важливих якостей особистості;
- показник працевлаштування випускників за фахом.

При створенні цієї програми були використані такі джерела :

Закон України «Про вищу освіту» та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти;

Стандартизовані описи предметних галузей вищої освіти у сфері філософії;

Розроблення освітніх програм : метод. рекомендації Академії педагогічних наук України / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ Пріоритети», 2014. – 120 с.;

Стратегія розвитку Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.

Гарант освітньої програми:
доктор філософських наук,
професор

О.О.Чорний

Таблиця 1 - Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами та результатами навчання (компетентностями)

	O 1	O 2	O 3	O 4	O 5	O 6	O 7	O 8	O 9	O 10	O 11	O 12	O 13	O 14	O 15	O 16	O 17	O 18	O 19	O 20	O 21	O 22	O 23	O 24	O 25	O 26	O 27	O 28	O 29	O 30	O 31	O 32	O 33	O 34
F 1					X									X			X	X				X		X			X	X	X		X	X		
F 2	X	X									X							X					X	X			X							
F 3				X								X		X						X			X					X	X			X		
F 4						X			X						X	X				X			X				X		X	X		X		X
F 5			X				X				X	X			X										X			X				X		
F 6					X				X						X					X			X	X		X			X		X	X		
F 7	X	X	X								X	X							X	X		X				X	X			X			X	
F 8								X														X						X	X		X	X		
F 9			X																X				X								X	X		
F 10						X			X														X			X		X			X	X		
F 11								X							X	X		X				X	X	X		X					X	X		
F 12					X							X								X					X		X			X	X			
F 13				X		X				X	X							X						X										
F 14															X							X		X						X				
F 15								X					X	X	X	X												X			X	X	X	
F 16	X																	X	X	X											X	X		
F 17							X						X	X				X															X	
F 18		X											X				X	X	X												X	X	X	